

Eesti Mälu
Instituut
AASTAARUANNE

Estonian Institute
of Historical Memory
ANNUAL REPORT

Sisukord

Table of Contents

Eesti Mälu Instituudi 2020. aasta arvudes	4	2020 in Numbers for the Estonian Institute of Historical Memory
Rahvusvaheline Kommunismiohvrite Mälestusmuuseum Patarei vanglas	5	International Memorial Museum for Victims of Communism at Patarei Prison
Patarei vangla näituseala ja tulevane muuseum	7	Patarei Prison Exhibition Area and Future Museum
Instituudi teavitustöö ja digitaalmaailm	9	Digital Solutions for Raising Public Awareness
Instituudi teadustöö arengud	12	Developments in the Institute's Scholarly Work
Intervjuu vanemteadur Olev Liivikuga	16	Interview with Senior Research Fellow Olev Liivik
Rahvusvaheline kommunismi- kuritegude infoportaal	20	Information Portal on International Communist Crimes
Kogu Me Lugu heidab pilgu poststalinistlikku ajastusse	22	Kogu Me Lugu [Collect our Whole History] Glances at the Post-Stalinist Era
Eesti kommunismiohvrite e-memoriaal talletab ohvrite andmeid	24	The e-Memorial to Estonia's Victims of Communism Preserves Data on the Victims
Eesti Mälu Instituudi sünnimused 2020. aastal	28	Events Organised by the Estonian Institute of Historical Memory in 2020
Tänuavaldused	33	We Thank our Partners and Friends

Eesti Mälu Instituudi 2020. aasta arvudes

2020 in Numbers for the Estonian Institute of Historical Memory

Üle 54 000 inimese külastas kahe viimase aastaga Patarei vangla näituseala „Kommunism on vangla“

54 000

More than 54,000 people visited the *Communism is Prison* exhibition area at Patarei Prison over the last two years

Üle 20 000 e-näituse külastaja portaalis **communistcrimes.org**

20 000

More than 20,000 e-exhibition visitors at the portal **communistcrimes.org**

350 kommunismiohvri nimed lisati
memoriaali mälestusseinale

350

350 names of victims of communism
were added to the Memorial Wall

Üle 40 korra osalesime avalikus
arutelus meedia vahendusel

40

We participated in a public debate
in the media more than 40 times

Korraldati 13 avalikku üritust

13

13 public events have been held

Ilmus 5 trükist

5

5 publications have been issued

65% Eesti inimesi soovivad
Patarei muuseumit tulevikus külastada

65%

65% of Estonian people wish to visit
Patarei in the future

75% tähtsustavad totalitaarsete režiimide ohvrite
mälestamist ja nende saatuste uurimist

75%

75% consider the commemoration of victims
of totalitarian regimes and research
of their fates important

Norstati uuring / Norstat survey 2020

Rahvusvaheline Kommunismiohvrite Mälestusmuuseum Patarei vanglas

International Memorial Museum for Victims of Communism at Patarei Prison

Kavandame kommunismiohvrite mälestusmuuseumi avamist Patarei vanglas 2026. aastal. Muuseumi rajamise ajagraafik võib muutuda meist mitteolenevatel põhjustel.

We plan on opening the Memorial Museum for the Victims of Communism in Patarei Prison in 2026. The schedule of establishing the museum may change due to reasons beyond our control.

2017-2019

Muuseumi kavandamine, rahvusvahelise toetusvõrgustiku loomine

Planning of the museum, creation of its international support network.

2019-2022

Ajutise näituseala loomine ja töös hoidmine, muuseumi projekteerimine ja püsiekspositsiooni väljatöötamine

Creating and operating the temporary exhibition area, designing the future museum, and the development its permanent exhibition.

2023

Muuseumi ruumide konserveerimise, restaureerimise ning ehituse algus

Conservation and restoration of the museum space and the beginning of construction.

2024-2025

Muuseumiruumide väljaehitamine, ekspositsiooni sisustamine, lahenduste kontrollimine ja täiendamine

Construction of the museum space, adding exposition content, checking and supplementing the exhibition's design solutions.

2025-2026

Muuseumi avamine

Opening of the museum.

Autentse atmosfääriga muuseumis ootab külastajat:

- Rahvusvaheline ülevaade kommunistlikest diktatuuridest ja nende poolt toime pandud kuritegudest üle maailma;
- Natsionaalsotsialistliku ja kommunistlike režiimide ohvrite lood ja mälestused – anname ohvritele hääle tagasi;
- Lood vangla olmest, vangide suhetest ja katsumustest ning igapäevastest ohtudest;
- Patarei vanglasse jälje jätnud Eesti ja meie regiooni lähiajaloo sündmuste kaasahaarav tutvustus;
- Ülevaade Patarei 200-aastasest ajaloost: merekindlus, kasarm, vangla.

Säilitame nii palju kui võimalik Patarei vangla sisemust ja välialasid sellisena nagu need vangla tegutsemise ajal välja nägid.

. . .

Muuseumi arendab Eesti Mälu Instituut koostöös Euroopa mäluasutustega ja Eesti riigi toel.

The museum visitors get a chance to learn about the following:

- International overview of communist dictatorships throughout the world and the crimes they committed;
- Stories and memories of victims of communist and National Socialist regimes that give the victims a voice;
- Stories of everyday prison life, relations between prisoners, their ordeals, and daily threats;
- A gripping introduction of events from Estonia's recent history and our region that have left their mark on Patarei Prison;
- An overview of Patarei's 200-year history: naval fortress, barracks, prison.

In the area allocated to the museum, the authentic atmosphere of Patarei Prison's interiors and outdoor areas from the time the prison was in operation will be preserved as much as possible.

. . .

The Estonian Institute of Historical Memory is developing the museum in cooperation with European memory institutions and with the support of the Estonian government.

MARTIN ANDRELLER,

Eesti Mälu Instituudi juhatuse liige
Member of the Board, Estonian Institute of Historical Memory

Patarei vangla näituseala ja tulevane muuseum

Patarei Prison Exhibition Area and Future Museum

Globaalne koroonaviiruse pandeemia jättis oma pitseri ka Patarei vangla näituseala „Kommunism on vangla“ tegevusele ja külastajate arvule. Turismisektori äralangemise tõttu külastasid meid peamiselt kohalikud.

Iga muuseum peab läbi haaravate lugude ja lähenduste kõnetama eeskätt kohalikke ning seejärel kaugemaid külalisi. Muuseumist, mis ei kõneta turismi madalseisus kedagi, on vähe kasu. Lähiaastail annavad muuseumimaastikul, nii meil kui mujal, tooni küsimused, mis puudutavad teadlikkuse tõusu ja teadmiste levikut.

Pandeemiast põhjustatud raskuste valguses seadime hooaja eesmärgiks 10 000 külastajat. Maist kuni septembri lõpuni külastas Patareid üle 18 500 inimese, seega sai seatud siht tublisti ületatud. Kuigi see number moodustab vaid poole eelmise aasta külastatavusest, võib tulemusega siiski rahule jääda, sest võrreldes teiste muuseumitega oli külastatavus siiski kõrge.

Suvel ja sügise hakul õnnestus reeglitele vastavalt korraldada ka mõned sündmused, sealhulgas Patarei garaažikino filmiõhtud, mis tõid kohale arvukalt uusi huvilisi. Tagasivaatavalt võib öelda, et hooaja algul

Patarei Prison's *Communism is Prison* exhibition area and its visitor numbers were not immune to the global coronavirus pandemic in light of the collapse of the tourism sector. Therefore, our primary visitors last year were locals.

Every museum must to speak to the locals first through gripping stories and design solutions. Once that has been achieved, it is sure to address visitors from abroad as well. What use is a museum that does not speak to a single person or speaks to people to only a small degree when tourism is slumping? How can awareness increase and knowledge spread if that is the case? These are questions that set the tone for museums in the coming years both here in Estonia and elsewhere.

All told, more than 18,500 people visited Patarei from May until the end of September. Considering the difficulties caused by the pandemic, we initially set 10,000 visitors as our aim for the season. This was exceeded by a considerable margin, so we can be content with these results. After all, this number of visitors was half of last year's, and at a time when things did not go nearly as well for many other museums.

paika pandud turundusstrateegia jõudis varasemaga võrreldes rohkemate inimesteni. Püüdsime uute küllastajateni jõuda Patarei loo kaudu, mis on üks haaravamaid Eesti lähiajaloo ja peegeldab mitme põlvkonna kogemusi.

Erlist tähelepanu väärib näituseala populaarsus perede seas. 2020. aasta hooajal külastas Patareid perepiletiga üle 1600 Eesti perekonna, mis on oluline näitaja nii perekondliku ajaveetmise kui ka ühise aja- loo ja ajaloomälu põlvkondadevahelise edasiandmise võtmes.

Sügisel kuulutas Eesti Mälu Instituut välja riigihanke Patarei näituseala projekteerija leidmiseks. Samuti leidis projekteerimispartneri Patarei kompleksi omanik ja arendaja. 2021. aasta esimeses veerandis saame loodetavasti alustada Rahvusvahelise Kommunismiohvrite Mälestusmuuseumi projekteerimisega. Arvukate kooskõlastuste, objekti eriilmelisuse ja mastaabi valguses saab projekteerimisprotsessi algus eeldatavasti olema mõnevõrra kompleksne.

2022. aasta kava kohaselt jõuavad sügiseks muuseumi ja ekspositsiooni projekteerimistööd faasi, mis võimaldavad alustada ehitus- ja ettevalmistustegevustega. Peame olema objekti üleandmise hetkeks valmis ja kolima sisse võimalikult kiirelt. Selle eelduseks on eelnevalt väljatöötanud erilahendused (vitriinid, näitusealused, mööbel, digilahendused jne). Tööd on palju, kuid me saame hakkama.

We were able to organise some events and hold Patarei garage cinema film nights according to pandemic rules in late summer and early autumn, which attracted many people who had not visited Patarei before. Looking back, the targeted marketing campaign launched in early summer was a success and provided the opportunity to address more people than ever, owing greatly to Patarei's story that is one of the most gripping in Estonia's recent history and reflects the experiences of several generations.

The exhibition area became particularly popular among families – over 1,600 family tickets were purchased in the 2020 season. Such family visits are important as families spend quality time together, during which historical memory and people's common history is passed on from generation to generation.

The Estonian Institute of Historical Memory announced a public procurement for finding a designer for the future museum, while the owner and developer of the Patarei complex also found its design partner. We will hopefully be able to get started on designing the International Memorial Museum for Victims of Communism already in the first quarter of 2021.

Some difficulties can naturally be expected that stem from the vastness and uniqueness of the complex. Therefore, precise coordination and a great deal of brainstorming can be foreseen.

According to plans, the design process of the museum and exposition will be complete by autumn 2022, after which construction work and preparations for the exposition can begin.

We have to be prepared to move in as quickly as possible, by which point all manner of special solutions (display cases, exhibition bases, furniture, digital solutions, etc.) must be produced and ready for use. There is a great deal to do, but we will manage.

SERGEI METLEV,

Eesti Mälu Instituudi juhatuse liige
Member of the Board, Estonian Institute of Historical Memory

Instituudi teavitustöö ja digitaalmaailm

Digital solutions for raising public awareness

Raskused on lahendamiseks – mõtlesime täpselt nii, kui koroonaviiruse pandeemia halvas mõneks ajaks ühiskonna normaalse toimimise. Sel aastal oleme lähiajaloo-alases teavitustöös keskendunud senisest enam viirusest sõltumatu teele digitaalsetele lahendustele.

Oleme koostanud ja avaldanud kaks kaasahaaravat e-näitust, mõlemad eesti, inglise ja vene keeles. Esimene kannab nimetust „Kommunism ja terror“ – tegu on koostöös Leedu, Poola ja Saksa kolleegidega koostatud ülevaatega kommunistlike režiimide toimimisest ja nende režiimide poolt toime pandud kuritegudest nimetatud riikides. Teine näitus, „Saabus „vabastaja““, kõrvutab 1944.–1945. aastate Eesti reaalsust Nõukogude propagandistliku pildiga. Reaalsuses ei käitunud Punaarmee vabastajana, vaid rüüstas, varastas ja tappis kaitsetuid tsiviilelanikke.

Kavatseme ka edaspidi koostada igal aastal vähemalt ühe e-näituse, et anda edasi teadmisi kättesaadavas, rahvusvahelises ja kaasaegses formaadis. Avaldasime e-näitused portaalis www.comunistcrimes.org, mis toimib alates 2020. aasta maikuust täisversioonina. Portaali sisaldab infot kommunistlike diktatuuride kohta üle maailma ning on kättesaadav eesti, inglise ja vene keeles. Portaali täiendatakse pidevalt uudiste, artiklite

Difficulties are meant to be solved. That was exactly our thinking when the coronavirus pandemic paralysed society's normal functioning for a period of time. This year, we have focused more than ever on digital solutions in order to raise public awareness on recent history.

The Institute has compiled and released two gripping e-exhibitions, both of which are available in Estonian, English, and Russian. *Communism and Terror* gives an overview of the crimes committed and functioning of communist regimes in Lithuania, Poland, and Germany. It was put together in cooperation with our colleagues from said countries. *The 'Liberator' Arrived* compares the reality in Estonia in 1944–1945 to the propagandistic image created by the Soviet regime. In fact, the Red Army did not behave like liberators, but rather looted, robbed, and murdered defenceless civilian residents.

In order to make knowledge accessible globally in a contemporary format, we are planning on continuing with creating an annual e-exhibition in the future as well. We released the e-exhibitions on www.comunistcrimes.org portal. The full version of the website was launched in May of 2020 and is regularly updated with news, articles, and research papers.

ja uurimustega. Selleks teeme rahvusvahelist koostööd mitmete ajaloomõtestajate ja -uurijatega.

E-õppele üle läinud koolidele pakkusime oma abi interaktiivsete õppesisendite näol. Suulise ajaloo portaal Kogu Me Lugu pakub arvukaid ja kasutajasõbralikke võimalusi distantsoolotundi elavdamiseks ja mitmekesistamiseks. Lisaks andsid meie esindajad projekti „Tagasi kooli“ raames mitu eesti- ja venekeelset ajalootundi.

Vabariigi Valitsus otsustas 2020. aastal, et Eesti ühineb vaatlejariigina Euroopa Solidaarsuse ja Mälu Võrgustikuga (European Network Remembrance and Solidarity). Eesti Mälu Instituut on selles esinduslikus, kümneid Euroopa mäluasutusi koondavas organisatsioonis riigi esindaja. Meie asutus on aktiivselt tegelenud rahvusvahelise teavitusega, kaasates välismaiseid vabatahtlikke ja hoides töös ingliskeelseid kommunikatsioonikanaleid. Tõlgime oma tekste inglise ja vene keelde ning hoiame ühendust välismaa partneritega.

Olukorra paranedes hakkasime taas korraldama üritusi. Aasta teises pooles leidis aset 13 erinevat sündmust, millest võtsid osa sajad huvilised. Iga aastaga tunneme aina enam Eesti ühiskonna suurt nõudlust lähiajaloo mõtestamise järele – peab vaid looma huvitavaid formaate. Kindlasti on selle huvi kasvus oma roll 2018. aastal avatud Eesti kommunismiohvrite memoriaalil ning Patarei vangla ajutisel näitusealal „Kommunism on vangla“, millest saab mõne aasta pärast rahvusvaheline muuseum. Mõlemad kohad on muutunud olulisteks mälu paikadeks, mida külastatakse terve perega ning mida soovitakse näidata välismaalt külla tulnud sõpradele ja sugulastele.

Meie poolt tellitud esindusliku valimiga ja tuhande osalejaga avaliku arvamuse uuringust (Norstat, september 2020) selgus, et rõhuv enamus meie ühiskonnast on valmis Rahvusvahelist Kommunismiohvrite Mälestusmuuseumi külastama, kui see Patareis avatakse, ning totalitaarsete režiimide kuritegude ja nende ohvrite saatuse uurimist toetatakse. Silma paistab eriti noorte suur huvi.

Kokku 55 protsenti toetab (vastasid „jah“ või „pigem jah“) kava, mille kohaselt hakkab Eestisse rajatav muuseum tegelema ka teistes riikides valitsenud kommunistlike režiimide kuritegude uurimise ja teadustamisega.

Patarei vangla mälestusmuuseumi on ise valmis külastama hinnanguliselt 65 protsenti Eesti inimestest.

To this end, we cooperate with researchers and interpreters of history from around the world.

We also offered interactive teaching input for schools that had transitioned to e-learning. The possibilities of the oral history portal Kogu Me Lugu [Collect our Whole Story] are easy to use and make distanced history lessons livelier. Additionally, our representatives taught several history lessons in Estonian and Russian within the framework of the Back to School project.

The Estonian Government decided in 2020 that Estonia would join the European Network Remembrance and Solidarity as an observer nation. The Estonian Institute of Historical Memory represents Estonia in this organisation that brings together dozens of European memory institutions. Our institution has actively engaged in international public outreach campaigns, including foreign volunteers and keeping English-language communication channels in operation. We translate our texts into English and Russian and maintain contact with our foreign partners.

Once it was again possible in the latter half of the year, we organised a total of 13 different events in which hundreds participated. With each passing year, we sense ever more that there is a great demand in Estonian society for making sense of recent history – all that is needed is to create interesting formats. The Memorial to Estonia's Victims of Communism, which was opened in 2018, and the *Communism is Prison* temporary exhibition area in Patarei Prison, which will become an international museum in a few years, have definitely played their roles in the growth of this interest. Both places have become important sites of memory that are visited by locals, families, and guests from abroad.

The public opinion poll carried out by Norstat in September 2020 among thousands of participants indicates that the vast majority of our society is prepared to visit the International Memorial Museum of Victims of Communism when it opens in Patarei. People also support the study of the crimes of totalitarian regimes and the fates of their victims. The interest is especially high among young people.

A total of 55 percent of the population (answered 'yes' or 'likely yes') supports the plan that the future museum will study and publicise crimes committed by communist regimes of other countries as well.

Neist kõige suuremad huvilised on noored vanuses 18–29, kellest 75 protsenti on valmis muuseumi külastama.

Lisaks uuriti Nõukogude Liidu ja Natsi-Saksamaa okupatsioonirežiimide ohvrite mälestamise olulisust Eestis ja nende saatuste uurimist. Tervelt 75 protsenti pidas seda „väga oluliseks“ või „pigem oluliseks“.

2021. aastal jätkuvad kõik meie teavitustegevused, mille eesmärgiks on pakkuda Eesti ühiskonnale ja rahvusvahelisele üldsusele arusaadavas vormis teadmisi Eesti lähiajaloo ning totalitaarsete režiimide poolt toime pandud kuritegudest, hoides elus mälestust ohvritest ning andes panuse totalitaarsete režiimide taastekke ennetamiseks.

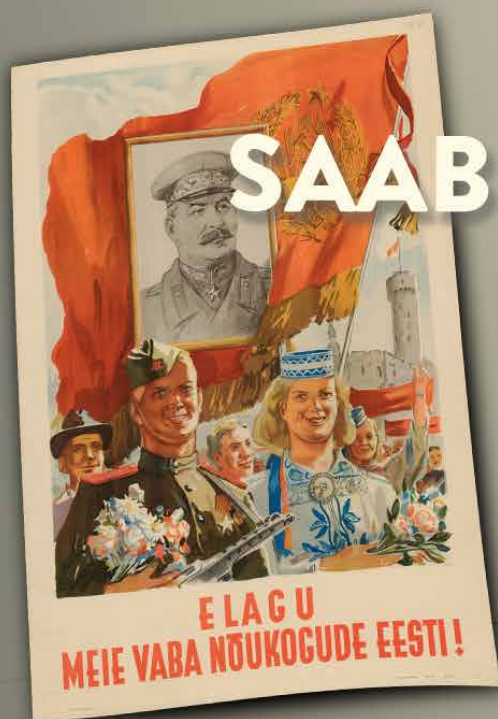
Kuvatõmmis e-näitusest „Saabus „vabastaja“.“
www.communistcrimes.org

Roughly 65 percent of Estonia's population is willing to personally visit the Patarei Prison memorial museum. The interest is highest among young people aged 18–29, of whom 75 percent are eager to visit the museum.

The poll also determined the extent to which the memorialisation and study of victims of the occupying regimes of Soviet Union and Nazi Germany are considered important in Estonia. Altogether 75 percent considered this to be 'especially important' or 'likely important'.

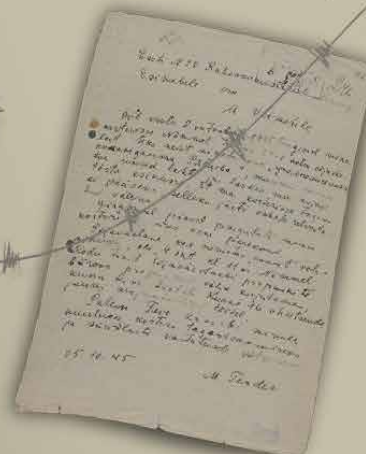
In 2021, our public awareness activities will continue, with the aim of providing the Estonian society and the international community with knowledge of Estonia's recent history and of crimes committed by totalitarian regimes, thus keeping alive the memory of the victims and making contributions to preventing the re-emergence of totalitarian regimes.

Screenshot from e-exhibition *The 'Liberator' Arrived*.
www.communistcrimes.org

SAABUS „VABASTAJA“

PROPAGANDA JA TEGELIKKUS

MEELIS MARIPUU,

Eesti Mälu Instituudi juhatuse liige, PhD
Member of the Board, Estonian Institute of Historical Memory, PhD

Instituudi teadustöö arengud

Developments in the Institute's Scholarly Work

Eesti Mälu Instituudi töötajast üheksa tegeleb osaliselt või täielikult teadusuuringutega. Märkatav osa teadurite tööst on seotud muuseumi ajutise väljapaneku („Kommunism on vangla“) toimimisega ja tulevase püsiekspositsiooni ettevalmistamisega. Teadustöö olulisem ja nähtavam pool on praegusel etapil artiklite avaldamine EMI väljaannetes või erialastes trükistes. 2020. aastal ilmus EMI-l viis trükist, millest nelja autorid või koostajad on meie enda töötajad.

EMI 2020. aastal ilmunud trükised

Eesti Mälu Instituudi toimetised 2: Toimik „Priboi“. Artikleid ja dokumente 1949. aasta märtsiküüditamisest. (2019) / Toim. M. Saueauk, M. Maripuu.

Märtsiküüditamine ehk operatsioon „Priboi“ oli NSV Liidu sõjajärgsete aastate kõige massilisem küüditamisoperatsioon, mis haaras kogu Baltikumi. Operatsiooni eesmärk oli likvideerida vastupanu sovetiseerimisele maapiirkondades. Raamat sisaldab Eesti NSV Riikliku Julgeoleku Ministeeriumi salatoimiku „Priboi“ terviktõlget, aga ka teisi operatsiooni korraldamisega seotud dokumente. Lisaks sisaldab kogumik seitset artiklit märtsiküüditamise eri tahkudest.

There are 9 employees at the Estonian Institute of Historical Memory (EIHM) who are partially or completely engaged in scholarly research. A considerable portion of our research fellows work on the museum's temporary exposition (*Communism is Prison*) as well as preparations for the future permanent exposition. Yet at the current stage, a more tangible aspect of scholarly work is the publication of articles in EIHM's publications or other peer-reviewed journals. EIHM issued 5 publications in 2020, and the authors or editors of four of them are our employees.

Publications of the Estonian Institute of Historical Memory issued in 2020

Proceedings of the Estonian Institute of Historical Memory 2 (2019): Toimik „Priboi“. Artikleid ja dokumente 1949. aasta märtsiküüditamisest [The 'Priboi' File. Articles and Documents on the Deportation of March, 1949]; editors Meelis Saueauk and Meelis Maripuu.

The deportation of March 1949, also known as Operation 'Priboi', was the Soviet Union's largest deportation operation of the post-war years and encompassed the entire Baltic region. The aim

Paavle, Indrek. Võimu meelevallas. Valitud artiklid. / Toim. Hiio, T., Kaasik, P., Liivik, O., Maripuu, M., Pilve, E., Saueauk, M.

2015. aastal traagiliselt hukkunud ühe Eesti välja-paistvama ajaloolase, EMI vanemteaduri Indrek Paavle (1970–2015) mälestuskogumikku on tema head sõbrad ja kolleegid koondanud autori 22 teaduslikku ja populaarteaduslikku kirjatööd aastatest 1996 kuni 2015. Viimased moodustavad kaalukama ja parima osa tema lühematest teadustöödest. Valdavalt on tegemist kordustrükkidega, kuid teos sisaldab eestikeelsele lugejale ka uut materjali, sest esmatrükis inglise keeles avaldatud uurimused on nüüd avaldatud eestikeelsete käsikirjade järgi.

Maripuu, Meelis. Eesti kommunismiohvrite memoriaal.

2018. aasta 23. augustil avati Tallinnas Maarjamäel Eesti kommunismiohvrite memoriaal, kus põimuvad mälestused, ajalugu ja arhitektuur. Kahe aastaga on see muutunud lahutamatuks osaks meie mälestamiskultuurist. Memoriaal pälvis 2019. aastal Eesti aasta rajatise tiitli ja Kultuurkapitali hea avaliku ruumi aastapreemia. Rikkalikult illustreeritud album (fotode põhiautor on Arne Maasik) avab erinevaid vaateid memoriaalile ning annab lühiülevaade kommunistliku režiimi kuritegudest Eestis ning Maarjamäe mälestusala kujunemisest.

Kommunism on vangla. Patarei näituseala. Toim. Andreller, Martin.

Ajaloolises Patarei kindluses vangistas Nõukogude Liidu kommunistlik režiim (Eestis 1940–1941, 1944–1991) ideoloogilisel ettekäändel süütuid inimesi. Patarei vangla on üks sadadest kohtadest üle maailma,

of the operation was to eliminate resistance to Sovietisation in rural areas. The book contains a complete translation of the top-secret file 'Priboi' by the Estonian SSR Ministry of State Security, along with other documents connected to the organisation of the operation. Additionally, this collected work contains seven articles on various aspects of the March deportation.

Indrek Paavle. Võimu meelevallas. Valitud artiklid [At the Will of Power. Selected Articles]; edited by Toomas Hiio, Peeter Kaasik, Olev Liivik, Meelis Maripuu, Eli Pilve, Meelis Saueauk.

Friends and colleagues of EIHM's former Senior Research Fellow Indrek Paavle (1970–2015), one of Estonia's most outstanding historians who perished tragically in 2015, have gathered 22 of his scholarly and popular scientific writings from 1996 to 2015 for publication in this memorial collection. These writings comprise the best and most compelling part of his shorter research papers. Although these are mostly reprints, the book also includes new material for Estonian readers as some research papers that were originally published in English have now been translated into Estonian.

Eesti Kommunismiohvrite Memoriaal [Memorial to Estonia's Victims of Communism]; editor Meelis Maripuu.

The Memorial to Estonia's Victims of Communism was opened on 23 August 2018 in Maarjamäe, Tallinn. The memorial intertwines history, memories and architecture and in two years, it has become an inseparable part of our memorial culture. The Memorial earned the title of Estonia's Structure of the Year in 2019, as well as the Estonian Cultural

kus kommunistlikud režiimid ideoloogilistel põhjustel inimesi vangistasid, piinasid ja tapsid. Totalitaarset ideoloogiat ja selle rakendamist tutvustava näituseala „Kommunism on vangla“ brošüür hoiatab säärase ideede ohtlikkuse eest ning tuletab meelde inimväärkuse ja vabaduse väärtust.

Gužvika, Stefan. Before Tito: The Communist Party of Yugoslavia during the Great Purge (1936–1940).

Käsikiri võitis 2018. aasta Eesti Mälu Instituudi rahvusvahelisel teadustööde konkursil varem ilmunuta tööde kategoorias ja avaldati koostöös Tallinna Ülikooli Kirjastusega sarjas ACTA Universitatis Tallinnensis.

Lisaks EMI väljaannetele ilmus 2020. aastal meie teadurite artikleid muudes erialastes väljaannetes

Ajakirjas Akadeemia ilmus:

Pilve, Eli. 2020. „Arusaadavalt ei saa selline inimene olla õpetaja Nõukogude koolis“: Hariduse rahvakomisari 1940. aasta 7. detsembri käskkiri nr 1. Akadeemia, nr 11, lk 2046–2077.

Ajakirjas Tuna ilmus:

Tammela, Hiljar; Liivik, Olev. 2020. Eestimaa Kommunistliku Partei liikmeskond 1940–1941: allikad ja mehaanika. Tuna, nr 1, lk 60–71.

Liivik, Olev; Tark, Triin. 2020. „Kadakasaksluse“ mõiste sõdadevahelise Eesti avalikus arvamuses. Tuna, nr 3, lk 28–39.

. . .

Lisaks panustasid Peeter Kaasik ja Meelis Maripuu Eesti Represseeritute Registri Büroo väljaannetesse, kirjutades eessõnad kahele 2020. aastal ilmunud köitele:

(1) Eesti sõdurid Nõukogude sõjavangistuses. Estonian Soldiers in Soviet Military Captivity. Toim. Õispuu, Leo.

(2) Eestlased Soome ja Saksa sõjaväes 1940–1945. Represseeritud isikute registrid / Repressed Persons Records; 15, 16.

. . .

Populaarteaduslikus vallas jõudis meie teadur Peeter Kaasik koostöös ajakirjaga Imeline Ajalugu avaldada kolm publikatsiooni (Kaasik, Peeter. 1941 sõjasuvi

Endowment annual award for good public space. This richly illustrated album (the primary author of the photographs is Arne Maasik) includes different views of the Memorial, along with a brief overview of crimes of the communist regime in Estonia and of the evolution of the Maarjamäe memorial area.

Kommunism on vangla. Patarei näituseala [Communism is Prison. The Patarei Exhibition Area]; editor Martin Andreller.

The Soviet Union's communist regime (in Estonia 1940–1941, 1944–1991) imprisoned innocent people under ideological pretexts in the historic Patarei fortress. Patarei Prison is one of hundreds of places throughout the world where communist regimes imprisoned, tortured, and killed people for ideological reasons. The brochure on the *Communism is Prison* exhibition area, which introduces totalitarian ideology and its implementation, warns of the dangers of such ideas, and reminds readers of the value of human dignity and freedom.

Before Tito: The Communist Party of Yugoslavia during the Great Purge (1936–1940). Author: Stefan Gužvika.

This manuscript won the international competition of research papers held by the Estonian Institute of Historical Memory in 2018 in the category of works that had not previously been published. It was published in cooperation with Tallinn University Press in the ACTA Universitatis Tallinnensis series.

In addition to EIHM publications, articles by our research fellows appeared in other peer-reviewed journals in 2020

Published in Akadeemia:

Pilve, Eli. "Understandably, such a person cannot be a teacher in a Soviet school." Decree no. 1 of the People's Commissar for Education from 7 December 1940. Akadeemia, 2020, 11, pp. 2046–2077.

Published in Tuna:

Hiljar Tammela, Olev Liivik. Members of the Estonian Communist Party in 1940-1941: sources and mechanism. Tuna. Ajalookultuuri ajakiri, 2020, 1, pp. 60–71;

Olev Liivik and Triin Tark The term "Juniper German" in interwar Estonian public opinion. Tuna. Ajalookultuuri ajakiri, 2020, 3, pp. 28–39;

Eestis: Imelise Ajaloo eriväljaanne. Äripäeva Kirjastus, 2020; Kaasik, Peeter. 1944 sõjasuvi Eestis: Imelise Ajaloo eriväljaanne. Äripäeva Kirjastus, 2020; Kaasik, Peeter; Kiudsoo, Mauri; Kuusk, Pearu; Herem, Martin; Kurik, Üllar. Metsavennad. Arheoloogid ja ajaloolased metsavendade jälgedel. Tallinn: Äripäeva Kirjastus, 2020).

Loomuliku ja vajaliku osa teadustööst moodustavad rahvusvahelised kontaktid ning osalemised teadus-üritustel teistes riikides. Kahjuks jäi enamik kavandatud üritusi koroonapandeemia tõttu toimumata. Vanemteadur Meelis Saueaugul õnnestus veebruaris osa võtta sümposionist USA-s (KGB Surveillance in the Soviet Baltic Republics: Documentary Evidence & Coping with the Past, sümposium Yale'i Ülikoolis 29. veebruaril 2020).

Osalt asendusid konverentsid ettekannetega virtuaalsetel üritustel. Olev Liiviku osalemine konverentsil Saksamaal asendus veebiettekanadega „Handlanger Moskaus“. Die Führungsspitze der Kommunistischen Partei Estlands (EKP) in der Zeit des Stalinismus (Darmstadt, 21.11.2020, konverents: „Eine Reihe eisener Wörter: Das Baltikum und fremde Mächte“)

Teadurite kavandatud lähetused välisriikide arhiividesse on pandeemia tõttu edasi lükatud.

Additionally, Peeter Kaasik and Meelis Maripuu contributed to publications issued by the Estonian Bureau of Repressed Persons by writing forewords for two volumes that appeared in 2020 (Eesti sõdurid Nõukogude sõjavangistuses / Estonian Soldiers in Soviet Military Captivity. Õispuu, Leo (Ed.). Eestlased Soome ja Saksa sõjaväes 1940–1945. Represseeritud isikute registrid / Repressed Persons Records; 15, 16).

. . .

In the field of popular science, our research fellow Peeter Kaasik issued three publications in cooperation with the periodical *Imeline Ajalugu* (Kaasik, Peeter (2020). 1941 sõjasuvi Eestis: Imelise Ajaloo special issue. Äripäeva Kirjastus; Kaasik, Peeter; Kiudsoo, Mauri; Kuusk, Pearu; Herem, Martin; Kurik, Üllar (2020). Metsavennad. Arheoloogid ja ajaloolased metsavendade jälgedel. Tallinn: Äripäeva Kirjastus.)

. . .

International contacts and participation in scholarly events in other countries are a natural and necessary part of scholarly research. Unfortunately, most planned events were cancelled due to the pandemic. Senior Research Fellow Meelis Saueauk managed to participate in a symposium in the USA in February (KGB Surveillance in the Soviet Baltic Republics: Documentary Evidence & Coping with the Past, symposium at Yale University on 29 February 2020).

Some of these events were replaced by presentations at virtual events. Olev Liivik's participation in a conference in Germany was replaced by a presentation on the web: 'Handlanger Moskaus'. Die Führungsspitze der Kommunistischen Partei Estlands (EKP) in der Zeit des Stalinismus (Darmstadt, 21 November 2020, conference: „Eine Reihe eisener Wörter“: Das Baltikum und fremde Mächte“)

The planned research trips of research fellows to archives abroad have been postponed due to the pandemic.

Intervjuu vanemteadur Olev Liivikuga

Interview with Senior Research Fellow Olev Liivik

Olev Liivik on Eesti Mälu Instituudi vanemteadur. Ta kaitses 2014. aastal Tartu Ülikoolis doktoritöö teemal „Ministrite Nõukogu institutsionaalne areng ja kaadrid 1940-1953“. Olev on töötanud enne Eesti Mälu Instituuti Tartu Ülikoolis ja Eesti Ajaloomuuseumis teadurina. Tema sulest on tulnud hulganisti teaduspublikatsioone ja ta on juhendanud mitmete üliõpilaste lõputöid. Usutles Sergei Metlev.

Kuidas leidsid endas ajaloolase ja millega tegelesid oma karjääri alguses?

Võib-olla mõjub see liiga paatoslikult, aga ma tundsin juba 4. klassis, et tahaksin ajaloolaseks saada. Tollal kasutati Nõukogude koolis Hillar Palametsa legendaarsest õpikut „Jutustusi kodumaa ajaloost“. Kummaline, et nii õpik, kui ka õpetaja, kes seda õppeainet kanooniliselt andis, mulle tollal innustavalt mõjusid. Ülikoolis hakkas mind huvitama sõdadevaheline Eesti Vabariik ja iseäranis see, kuidas seal toimetasid baltisakslased, kes olid eestlaste üle sajandeid valitsenud. Sajandivahetusel jõudsin tänu Enn Tarvelile, kes vedas tollal Kistler-Ritso Sihtasutuse ühte uurimisrühma, Nõukogude institutsioonide ajaloo uurimise juurde. Hakkasin tegelema Eestimaa Kommunistliku Partei uurimisega. Ma luiskaksin, kui ütleksin, et olin alguses parteiajaloo uurimisest vaimustatud. Ent kokkuvõttes tuli see mulle kasuks ja arendas mind ajaloolasena tublisti. Peale selle viis Nõukogude Eesti institutsioonide uurimine mind kokku suurepärase ajaloolase ja mentori Enn Tarveliga ning selle sajandi alguses veel Tõnu Tannbergiga, kes on mulle mõlemad suured eeskujud.

Millised on olnud need lähiajaloo uurimisteedad, mis on Sind täielikult enda lummusesse haaranud ja pole siiani lahti lasknud?

Kadestan mõnikord neid ajaloolasi, kes ei ole pidanud kunagi täitma ühiskondlikku tellimust ning on saanud tegeleda vaid uurimisteedadega, mis neid ennast huvitavad. Ma siiski ei usu, et neid kuigi palju leidub. Tavaliselt on unistuste ja tegelikkuse vahel lõhe, kui mitte kuristik. Samas võib ka juhtuda, et see, mis lummab ajaloolast ennast, huvitab väga väheseid või peaaegu mitte kedagi. Teisest küljest on võimalik vaimustuse

Olev Liivik is a senior research fellow at the Estonian Institute of Historical Memory. He defended his doctoral dissertation in 2014 at the University of Tartu on the topic ‘The Institutional Development and Cadres of the Council of Ministers in 1940-1953’. Olev has worked as a research fellow at the University of Tartu and at the Estonian History Museum before coming to the Estonian Institute of Historical Memory. He has written numerous scholarly papers and has supervised several university students on their paths to academic degrees. Olev Liivik was interviewed by Sergei Metlev.

How did you discover the historian in you and what did you work on early on in your career?

Perhaps this will sound a bit pathetic, but when I was in 4th grade, I already felt that I'd like to become a historian. At that time, the legendary textbook *Jutustusi kodumaa ajaloost* [Stories of our Homeland's History] by Hillar Palamets was used in Soviet schools. It's strange that both the textbook and the teacher who taught the subject canonically were inspirational for me. I became interested in the interwar Republic of Estonia at university, and especially in how the Baltic Germans, who had ruled over Estonians for centuries, operated in the republic. At the turn of the 21st century, I arrived at the study of the history of Soviet institutions thanks to Enn Tarvel, who at that time headed one of the research groups working under the Kistler-Ritso Foundation. I started studying the Estonian Communist Party. I would be fibbing if I said that I was thrilled about the idea of studying Party history. Yet, it was beneficial for me and developed me a great deal as a historian. Besides that, the study of Soviet Estonian institutions brought me into contact with excellent historian and mentor Enn Tarvel, and at the start of the new century with Tõnu Tannberg, both of whom are great role models for me.

Which research topics in recent history have completely enraptured you and haven't let you go to this day?

I sometimes envy historians who have never had to

OLEV LIIVIK,

Eesti Mälu Instituudi vanemteadur
Senior research fellow at the Estonian Institute of Historical Memory

ja kirega uurida teemasid, millega tegeled olude sunnil või mille peale oled sattunud juhuslikult. Siiski võin nimetada ühte valdkonda, mida olen pidanud alati põnevaks ja intrigeerivaks. Selleks on Eesti rahvusluse ajalugu, mille juures köidavad mind erinevad etnilised, kultuurilised ja sotsiaalsed perspektiivid, mille hulgas on minu arvates põnevaim (balti)saksa oma. Seda, et mõni uurimisteema oleks mind jäägitud oma lummusesse haaranud, ma kinnitada ei julgeks.

Peale selle, et oled tõsiste akadeemiliste kirjutiste autor, oled ka palju esinenud ja kirjutanud populaarteaduslikke tekste. Kuidas hoida tasakaalu akadeemilise ja rahvalgustusliku töö vahel?

Tegelikult ei tea ma seda retsepti. Mõõnan, et varitseb oht kalduda liialt ühele või teisele poole. Omast kogemusest võin kinnitada, et üle pingutada ei tohiks kummagagi. Mulle on võib-olla tulnud kasuks, et olen osalenud mitmes teadusprojektis ning töötanud ka muuseumis. Tänu sellele on mul õnnestunud akadeemilist uurimistööd reflekteerida rahvalgustuslikult ka muuseumitöö kaudu ja mujalgi. Aga kui tahta olla peamiselt nõ rahvalgustaja, siis võid ühtäkki tajuda, et oled kaotanud oma kvalifikatsiooni. Rahvalgustaja ja akadeemilise uurija põhiline vahe seisneb selles, et akadeemiline uurija võib olla päris hea rahval-

research topics for which there is a general interest in the society, and have been able to exclusively deal with those research topics that they themselves are interested in. I nevertheless don't believe that there are very many of them. There is usually a gap, if not a chasm, between dreams and reality. At the same time, it can happen that what enchants the historian himself interests very few people or almost nobody. On the other hand, it's possible to be inspired by and passionately study themes that are handed to you due to given circumstances, or that you have stumbled upon by chance. Still, I can name a field of research that I have always considered fascinating and intriguing: the history of Estonian nationalism. I'm fascinated by different ethnic, cultural, and social perspectives, among which the (Baltic) German one is the most interesting. I wouldn't go as far as claiming that only one research topic has thoroughly enchanted me.

Aside from the fact that you are the author of serious academic writings, you have also written popular texts and given public presentations. How do you maintain a balance between academic work and work in enlightening the public?

I don't actually know the recipe. I admit that there is a danger of veering too much to one side or the other.

gustaja, kuid rahvavalgustajast ei saa akadeemilist uurijat.

Millisena tajud totalitaarsete režiimidega tegeleva ajaloolase kohta ühiskonnas, kas ta erineb põhimõtteliselt näiteks keskaja uurijast?

Ma arvan, et ühiskond ei pea lähiajaloo totalitaarsete režiimide ja keskaja uurijat tingimata kaalukausile asetama, sest ei ole vahet, mis ajalooperioodi ja valdkonnaga tegeletakse, vaid see, et oma tööd tehakse professionaalsel tasemel. Ometi tundub mulle, et eelkõige tulenevalt meie ajaloolisest kogemusest tajub Eesti ühiskond, et totalitaarsete režiimide uurija vastutus ühiskonna ees on suurem. See ei ole aga sugugi halb, sest näitab, et selline uurimistöö on vajalik. Mul on kõige rohkem kahju nendest ühiskondadest, kellel on totalitaarsete režiimide poolest meiega sarnane ajalooline kogemus, kuid kus totalitaarseid režiime uurivate ajaloolaste häält ühiskonnas kuulda ei ole.

Kas on oht, et ühel päeval Euroopas ei mõisteta enam üldse, kuidas totalitaarne kommunism ja natsionaalsotsialism võimust võtsid ja astutakse taas sarnaste rehad peale?

Ma ei oska tulevikku ette ennustada nagu Delfi oraakel või politoloog. Tõenäoliselt hindavad tulevased põlvkonnad 20. sajandi totalitaarseid režiime teistmoodi kui kaasajal, sest ajaline distantis aina kasvab. Küllap vaadatakse toimunule tagasi emotsioonivabamalt. Palju oleneb mõistagi sellest, millised poliitilised olud ja ühiskondlikud väärtused siis valitsevad. Ajalooline kogemus näitab, et reeglina laotakse totalitaarsetele režiimidele vundament kriisisituatsioonides. Demokraatlikul teel võimu haaranud poliitilised jõud ei pea end tingimata ideoloogiliselt positsioneerima. Tõsisel kriisisituatsioonis vajab ühiskond turvatunnet ja nõuab kaose asemel korda, mille varjus võidakse kehtestada diktatuur, mida kaasaegsed võib-olla ei oska või ei taha märgata. Tagantjärele vaadates võib aastatuhatki mahtuda ühte hetke, kuid olevis järgneb päevale järgmine päev, mis võib tunduda parem või halvem eelmisest.

Kuidas hindad Eesti saavutusi Nõukogude mineviku uurimisel ja sellele adekvaatsete hinnangute andmisel? Kas nende 50 aasta sees on miski, mis on praegu alusetult tähelepanuta jäetud?

Ma ei tea, kas ajaloolased on võimelised ja soovivad mineviku sündmusele anda adekvaatseid hinnanguid. Küllap tahavad seda teha poliitikud. Hinnangute andmisel Nõukogude mineviku uurimisele oleksin ma

From my own experience, I can confirm that one shouldn't overdo it in either direction. It has perhaps been beneficial for me that I have participated in several research projects and also worked at a museum. Thanks to that, I've managed to reflect academic research in a way that enlightens the public through my museum work and elsewhere as well. But if you want to primarily be an enlightener of the public, so to speak, you may at some point find that you've lost your qualification. The basic difference between an enlightener of the public and an academic researcher lies in the fact that an academic researcher can be quite a good enlightener of the public, but an enlightener of the public can't become an academic researcher.

How do you perceive the place of the historian in society who deals with totalitarian regimes? Does such a historian differ fundamentally from someone who studies the Middle Ages, for instance?

I think the society doesn't necessarily have to weigh the researcher of totalitarian regimes from recent history against the researcher of the Middle Ages, because it makes no difference which historical period and field one focuses on. All that matters is that one does one's work at a professional level. Nevertheless, it seems to me that due to our historical experience, Estonian society perceives that the responsibility of the researcher of totalitarian regimes is greater. Yet this is not at all bad because it shows that this kind of research is needed. I feel the sorriest for those societies that have similar historical experience to ours in terms of totalitarian regimes, yet where the voice of historians who study totalitarian regimes is not heard in society.

Is there a danger that one day, people in Europe will no longer understand at all how totalitarian communism and National Socialism seized power and that the same blunders will be made again?

I am not the oracle of Delphi or a political scientist, so I cannot predict the future. Future generations will probably assess the totalitarian regimes of the 20th century differently than it is done in our contemporary time because of increasing temporal distance. People will likely look back on what took place less emotionally. Needless to say, much depends on what political conditions and social values prevail at that time. Historical experience shows that as a rule, the foundations for totalitarian regimes are laid in crisis situations. Political forces that have come to

aga tahes-tahmata erapoolik, sest ka minu teadustöö on suuremalt jaolt seotud selle perioodiga. Peale selle tuleb silmas pidada, et siinse piirkonna Nõukogude mineviku uurimise vastu on huvi tundnud ka terve rida muudest riikidest pärit ajaloolasi, kes on kirjutanud suurepäraseid teadustöid. Aga uurida oleks küll ja rohkemgi. Stalini järgsed aastakümned on teaduslikult praktiliselt täiesti uurimata. Seepärast ei saa öelda, et midagi oleks alusetult kõrvale heidetud, aga minu arvates oleks äärmiselt vajalik uurida sõjajärgset siserännet Eestisse ning siinset eliiti, mis peaks keskenduma sellistele nähtustele nagu kollaboratsioonism, kohandumine ning rahvuslik ja kultuuriline identiteet.

Millised on Sinu lähiaja suured teemad Eesti Mälu Instituudi vanemteadurina?

Hiljuti sain valmis artikli Eesti NSV Ülemnõukogu kohta. Kuna varemalt olen uurinud nii Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomiteed kui kohalikku Ministrite Nõukogu, siis tahaks kirjutada veel ühe pikema uurimuse Ülemnõukogu Presiidiumist. Sovetliku institutsioonina oli see küll pealtnäha ebaoluline, aga see-eest asendamatu mutrikene bürokraatlikus masinavärgis. Ilmselt natuke kaugemasse tulevikku jääb uurimus baltisaksluse lõppemisest Eestis Teise maailmasõja aastail, kus kavatsen käsitleda väljarände kõrval sovetlikke repressioone, assimileerumist ning pealesunnitud identiteedimuutusi.

power democratically or have seized power do not necessarily have to position themselves ideologically as well. Society needs a feeling of security in a serious crisis situation and demands order instead of chaos. Dictatorship can be established in the shadow of this, and contemporaries might not know how to notice it, or might not want to. Looking back, even a millennium may fit into a single moment, yet in the present, one day is followed by another, which may seem better or worse than the preceding day.

How do you assess Estonia's achievements in studying the Soviet past and in providing adequate evaluations of it? Is there something in those 50 years that currently has unjustifiably gone unnoticed?

I don't know if historians are capable of adequately assessing events of the past and if they want to. Politicians surely want to do so. In assessing the study of the Soviet past, however, I'd be biased in any case because my research work is for the most part connected to that period. On top of that, it has to be borne in mind that quite a few historians from other countries have also been interested in studying the Soviet past of our region, and they have written excellent scholarly works. Yet there is still very much that remains to be studied. The post-Stalin decades have not been academically researched practically in their entirety. For this reason, one cannot say that something has been unjustifiably cast aside, yet in my opinion, it would be exceedingly necessary to study post-war immigration to Estonia and the local elite in Estonia, which should focus on phenomena such as collaborationism, adaptation, and national and cultural identity.

What are the major themes for you in the near future as a senior research fellow at the Estonian Institute of Historical Memory?

I recently completed an article on the Supreme Soviet of the Estonian SSR. Since I have previously studied the Central Committee of the Estonian Communist Party as well as our local Council of Ministers, I'd like to write a lengthy paper on the Presidium of the Supreme Soviet. It was admittedly seemingly unimportant as a Soviet institution but at the same time, it was an indispensable cog in the bureaucratic machinery. A study of the end of Baltic German manners and nationalism in Estonia in the years of the Second World War, where alongside emigration I plan to examine Soviet repressions, assimilation and forced changes in identity, will evidently be left to the somewhat more distant future.

ALLAR TUI,

communistcrimes.org toimetaja
Editor of communistcrimes.org

Rahvusvaheline kommunismikuritegude infoportaal

Information Portal on International Communist Crimes

Eesti Mälu Instituudi rahvusvaheline infoportaal Communist Crimes („Kommunismi kuriteod”) on loodud selleks, et tõsta inimeste teadlikkust 20. sajandil maailma tabanud kommunismi kuritegudest ning anda ülevaatlikku infot kommunistlike režiimide ja nende ajaloo kohta.

Portaal koondab kommunistlikku terrorit kogenud riikide andmebaasi, annab juhiseid kommunismikuritegude muuseumite ja memoriaalide külastamiseks, pakub raamatu- ja filmisoovitusi ning avaldab uudiseid ja artikleid kommunismi ideest, selle rakendamisest, kuritegudest ja ohvrite mälestamisest. Kuna selliseid infokogumeid on internetis väga vähe, täidab portaal märkimisväärse tühimiku, mida täiendame pidevalt värskete materjalidega. Seejuures peame oluliseks, et portaalis avaldatu oleks antud edasi lihtsas keeles ja kõigile inimestele arusaadavalt. Materjalid on vabalt kasutatavad ja sobivad näiteks õppetöök, kirjutise ettevalmistamiseks või lihtsalt oma teadmiste avardamiseks. Lisaks eesti ja inglise keelele on möödunud aastast teave saadaval ka vene keeles.

Eelmisel aastal arenes portaal jõudsalt – tegime rahvusvahelist koostööd autoritega enam kui 10

The information portal Communist Crimes run by the Estonian Institute of Historical Memory has been created in order to raise people’s awareness of communist crimes that afflicted the world in the 20th century, and to comprehensively provide information on communist regimes and their history.

The portal includes a database of countries that have experienced communist terror, provides instructions for visiting museums and memorials dedicated to communist crimes, offers book and film recommendations, and publicises news and articles on the idea of communism, its implementation and crimes, and the memorialisation of its victims. Since there are very few such collections of information on the internet, the portal fills a considerable gap that we continuously supplement with fresh material. We consider it important that the information in the portal is conveyed in simple language and understandable for everyone. The portal’s materials can be used freely and are suitable for teaching, background research, or simply for expanding one’s knowledge. Starting last year, this information is also available in Russian, in addition to Estonian and English.

erinevast riigist. Lisandus 29 uut artiklit ning täienes ka riikide andmebaas. Nüüdseks on seal 21 riigi puhul kättesaadav põhjalikum käsitus repressioonidest majanduseluni ja 28 riigi kohta lühemad käsitlused kommunistliku režiimi kohta.

Koostöös Rahvusraamatukoguga avaldasime e-näituse Punaarmee terrorist ja propagandast Eestis aastatel 1944–1945. Samuti tegime portaalis kättesaadavaks e-näituse „Kommunism on terror“, mis kõneleb punadiktatuuridest Euroopas. Kokku on e-näitusi külastatud (eesti, inglise ja vene keeles) ligi 20 000 korda. Märkatavalt on õnnestunud globaalselt suurendada portaali sisu nähtavust temaatilistes otsingutes. Novembris pälvis meie digiturunduse partneri Convertali projekt “Communistcrimes.org SEOga maailma liidriks” Aasta Digiteo auhinna 2020.

Alanud aastal soovime portaali teha rahvusvahelisel areenil veelgi nähtavamaks – paneme rõhku kommunistlike režiimide ajalugude kirjeldamisele väljaspool Euroopat, avaldame rohkem artikleid ja laiendame senist teemaderingi. Teeme koostööd haridus- ja teadusasutustega ning meediaväljaannetega. Panustame jätkuvalt e-näituste kaasahaaravale formaadile. Teavitustööga püüame rohkem kõnetada ka nende riikide lugejaid, kel otsene kommunistiideoloogia kogemus puudub.

The portal thrived last year – we cooperated internationally with authors from more than 10 different countries. The database of countries was supplemented, and 29 new articles were added. By now, comprehensive overviews from repressions to economic life for 21 countries are available, and shorter summaries of the communist regimes of 28 countries are provided.

In cooperation with the Estonian National Library, we compiled an e-exhibition on Red Army terror and propaganda in Estonia in 1944–1945. We also made the e-exhibition *Communism is Terror* on Europe’s Red dictatorships available on the portal. Our e-exhibitions have been visited nearly 20,000 times in total (in Estonian, English, and Russian). The visibility of the portal’s content to pertinent internet searches has increased considerably on a global scale. The project ‘Communistcrimes.org and SEO’, which was put together by our digital marketing partner Convertal, earned the Digital Accomplishment of the Year prize in November 2020.

In 2021, we want to increase the portal’s visibility in the international arena by emphasising the histories of communist regimes outside of Europe. We will upload more articles and expand to new topics. We cooperate with educational and research institutions, media publications and continue to place our stakes on the gripping format of e-exhibitions. We are also trying to speak more to readers from countries that have no direct experience with communist ideology.

Portaaliga saab tutvuda aadressil / The portal can be found at the address

www.communistcrimes.org

**COMMUNIST
CRIMES**

Communism

Database

Articles

Topical

e-exhibitions

Support us

ET RU

Countries

Russia

ELMAR GAMS,

suulise ajaloo talletamise programmi Kogu Me Lugu juht
head of the Kogu Me Lugu programme for recording oral history

Kogu Me Lugu heidab pilgu poststalinistlikku ajastusse

Kogu Me Lugu [Collect our Whole History] Glances at the Post-Stalinist Era

Kui 2019. aastal keskendus Kogu Me Lugu meeskond intervjuude tegemisele, mis tähendas palju reisimist ja erinevate inimestega suhtlemist, siis möödunud aastal pöörasime rohkem tähelepanu Kogu Me Lugu videote levitamisele ja selliste videomaterjalide loomisele, mis ei nõua otsest kontakti teistega.

Distsantsõppe perioodil oli märgata Kogu Me Lugu portaali (www.kogumelugu.ee) kasutajate arvu tõusu, mistõttu täiendasime oluliselt videoteeki uute intervjuude ja dokumentaalidega. Kõige rohkem vaadati õppefilmi „Sõjasaatused“ ja koostöös Valga muuseumiga loodud lühidokumentaali 1941. ja 1949. aasta küüditamisest Valgamaal.

Portaali külastajad tundsid samuti huvi oluliselt täiendatud õppematerjalide kolleksiooni vastu, millele lisandusid näiteks seni Tunne Oma Ajalugu portaalis olnud tunnikavad. Kogu Me Lugu materjale leiab ka e-koolikoti (e-koolikott.ee) lehelt ja Õpiveebist (opiveeb.ee). Meil on hea meel, et kirjastus Avita lisas mõned meie videomaterjalid oma 9. klassi ja gümnaasiumiastme ajaloo e-õpikutesse.

Kogu Me Lugu team concentrated on conducting interviews in 2019, which meant a great deal of travel and communication with different people. Last year, however, more attention was paid to the distribution of Kogu Me Lugu videos and to creating video content that do not require direct contact with others.

An increase in the number of users of the Kogu Me Lugu portal (www.kogumelugu.ee) was noticeable in the period of distance learning, so we supplemented our video library substantially with new interviews and documentaries. The educational film *Sõjasaatused* [Fates of War] and a short documentary on the deportations of 1941 and 1949 in Valga County produced in cooperation with Valga Museum were the two most watched videos.

The portal's visitors were also interested in the substantially supplemented collection of teaching materials that included lesson plans that had hitherto been on the Tunne Oma Ajalugu [Know your own History] portal. Kogu Me Lugu materials can also be found on the e-koolikott.ee [e-schoolbag] webpage and on Õpiveebist [Learn from the Web] (opiveeb.ee).

Koostöö portaaliga gulag.cz võimaldas meil tutvustada Eesti inimeste saatust Kesk-Euroopa elanikele. Intervjuude vahetamine Moskvas asuva Gulagi ajaloomuuseumiga avardab samuti meie võimalusi oma materjalide esitlemiseks rahvusvahelisel tasandil. Saatsime seotud peredele ja üksikisikutele laiali kõik seni tehtud intervjuud, mis tõi meile positiivset ja asjalikku tagasisidet.

Kuna koroonaviirus ohustab eakaid eriti tõsiselt, ei saanud me ajalooliste sündmuste pealtnägijatega intervjuusid teha. Tegime 2020. aastal vaid ühe intervjuu, kuid ülejäänud aeg ei möödunud tegevusetu. Patarei vanglas alanud lammutustööd andsid märku selle ehitise ajaloo uuest perioodist ja samal ajal ajendasid meid keskenduma selle senise seisu videoformaadis jäädvustamisele.

Aastate jooksul kogutud intervjuudele taustamaterjali loomiseks sõitsime läbi märtsiküüditamisega seotud raudteejaamad üle Eesti. Lisaks sellele keskendusime Klooga memoriaali, selle ümbruse ja teiste paikade filmimisele, mida hakkame kasutama uute videote rikastamiseks.

Alates Kogu Me Lugu käivitamisest kümme aastat tagasi oleme keskendunud eeskätt perioodile 1939–1953, millesse mahuvad kõige traagilisemad sündmused Eesti lähiajaloo. Oleme kogunud ja analüüsinud sadade tundide viisi suulisi mälestusi. Nüüd tunneme, et on aeg astuda ajaskaalal samm edasi ja võtta luubi alla 1950–1960. aastad, mis andsid näo Nõukogude okupatsiooniperioodi teisele poolele.

Praeguseks on meil juba tehtud mõned intervjuud, mis käsitlevad ajateenistust hilisemal Nõukogude ajal kuni 1989. aastani. Uue uurimisperioodi võtmine

We're glad that Avita Publishing House added some of our video materials to its history e-textbooks for the 9th grade and for the gymnasium level.

Cooperation with the portal gulag.cz enabled us to introduce the fate of people from Estonia to Central Europeans. The exchange of interviews with the Gulag History Museum in Moscow similarly expands our opportunities for presenting our materials at the international level. We sent all the interviews that had been conducted thus far to the involved families and individuals, which brought us positive and valuable feedback.

Since the coronavirus is a serious threat to the elderly in particular, we were unable to conduct interviews with eyewitnesses of historical events. We conducted only one interview in 2020, but the remainder of the time did not pass in idleness. The demolition work that began at Patarei Prison signalled a new period in the history of the complex and impelled us to focus on recording its hitherto existing condition in video format.

We visited all railway stations in Estonia associated with the March deportation of 1949 in order to use this as background material for the interviews that we have gathered over the years. In addition, we concentrated on filming the Klooga memorial, its surroundings, and other sites, which we will start using to enrich new videos.

Since the launch of Kogu Me Lugu ten years ago, we have focused primarily on the period 1939–1953, which includes the most tragic events in Estonia's recent history. We have gathered and analysed hundreds of hours of oral memoirs. Now it is time to take a step

on kahtlemata suur väljakutse, ent oleme kindlad, et Eestis leidub sadu peresid, kes on valmis jagama oma mälestusi, et tulevased põlvkonnad saaksid sellest kogemusest õppida.

Kutsume üles igaüht, kes teab mõnda Eesti 20. sajandi ajaloo seotud lugu või tunneb huvi Kogu Me Lugu materjalide kasutamise vastu, meiega ühendust võtma!

forward on the time scale and to place the 1950s and 1960s, which formed the visage of the latter half of the Soviet occupation, under the magnifying glass.

We have already conducted a few interviews on compulsory military service in the later Soviet period until 1989. Approaching a new period of research is doubtlessly a great challenge, but we are certain that there are hundreds of families in Estonia who are prepared to share their memories so that future generations can learn from this experience.

We appeal to everyone who has a personal story connected to Estonia's 20th century history, or is interested in using Kogu Me Lugu materials, to contact us!

Portaaliga saab tutvuda aadressil / The portal can be found at the address
www.kogumelugu.ee

VIDEOTEK TUTVUSTUS KAART TEEMAD ÕPPEMATERJALID TEGIJAD

ENG RUS

TOETA

Iga lugu on omapärane, samas osa suuremast loost. Iga lugu on Eesti lugu ja ühtlasi kogu inimkonna lugu.

HELDIN ALLIK, ÜLLE KRAFT,

Eesti kommunismiohvrite memoriaali andmebaasi haldurid
administrators of the database of the Memorial to Estonia's Victims of Communism

Eesti kommunismiohvrite e-memoriaal talletab ohvrite andmeid

The e-Memorial to Estonia's Victims of Communism Preserves Data on the Victims

Kommunismiohvrite memoriaali andmekogu meeskonna töö on mitmepalgeline. Üldistavalt kokku võttes on meie töö eesmärgiks memoriaali andmebaasi kvaliteedi parandamine. See tähendab nii uute represseeritute lisandumist, olemasolevate isikute andmete täpsustamist kui ka memoriaali andmebaasist isikute eemaldamist, kui nad osutuvad andmete lisandumisel memoriaali kriteeriumitele mittevastavaks.

Statistilise lühiülevaadena iseloomustavad möödunud aasta tööd järgmised tulemused:

	13.01.2020	31.12.2020
Isikuid EMI andmekogus	100 719	101 989
Isikuid memoriaali andmebaasis	98 528	99 990
Isikuid e-memoriaalis	83 979	89 745
Uusi isikuid memoriaali mälestusseinal	–	350

2020. aastal õnnestus memoriaali andmekogu meeskonnal kasutusse võtta mitmeid uusi mahukaid allikaid, mis aitavad täpsustada represseeritute andmeid, eelkõige selgitada nende saatust pärast repressioone kodumaal.

The tasks of the Memorial to the Victims of Communism's database team are diverse. Broadly speaking, the objective of our work is to improve the quality of the Memorial's database. This means the addition of new repressed persons, checking the data of individuals already included in the database, as well as removing individuals from the Memorial's database in the process of adding data if they do not meet the Memorial's criteria.

The following results characterise the work of the past year as a brief statistical overview:

	Jan 13, 2020	Dec 31, 2020
Individuals in the EIHM database	100,719	101,989
Individuals in the Memorial's database	98,528	99,990
Individuals in the e-Memoria	83,979	89,745
New individuals on the Memorial's Memorial Wall	–	350

In 2020, the Memorial's database team succeeded in making use of several new, voluminous sources,

Aasta esimeses pooles koondati põhitähelepanu Maarjamäe memoriaali lisatahvlite nimekirjade koostamisele. Lisaks mälestusseinale jõudnud nimedele lisandus töö käigus palju uusi andmeid ka e-memoriaali. Vaatamata koroonapandeemiale, mille tõttu toimus töö kevadel peamiselt kodukontorites, avati 23. augustil 2020 toimunud mälestusüritusel memoriaalil seitse lisatahvlit kokku 350 nimega.

2020. aasta tõi märgatava edusammu represseeritute surmaaegade väljaselgitamise osas. Tutvusime siiani Siseministeriumis asunud vanglasurmade arhiiviga. Vanglasurmade arhiiv on aastatel 1945–1977 koostatud Nõukogude Liidu vanglates ja kolooniates surnud Eesti päritolu isikute surmateadete kollektsoon, mille alusel koostati surmaakte rahvastikuregistri tarbeks. Arhiiv sisaldab hinnanguliselt 13 000 inimese surmateadet, mis on tänaseks üle antud Rahvusarhiivile. Surmaandmete sisestamine e-memoriaali jätkub ka 2021. aastal. Just vanglasurmade arhiivi abil on õnnestunud välja selgitada väga paljude seni teadmata saatusega olnud isikute surmaaeg.

Vene, Soome ja Saksa armeedesse mobiliseeritute saatusi sai 2020. aastal veel enam uurida tänu Eesti Represseeritute Liidu Memento poolt välja antud uutele nimekirjadele kui täiendavatele allikatele.

Seoses 70 aasta täitumisega 1941. aasta juuniküüditamisest alustas instituut 1941. aastal arretereeritute ja küüditatute andmete korrastamise ja täpsustamisega. Eriti palju on ebatäpsusi küüditatud laste andmetes.

2020. aasta sügisel digiteeris Rahvusarhiiv Mälu Instituudi taotlusel fondis ERAF.6-R säilitatavad neli küüditatute kartoteeki, mis sisaldavad kokku üle 63 000 kaardi. Nende kaartide abil on uurijatel võimalik senisest märksa kiiremini küüditatute andmeid kontrollida ja täiendada.

Lisaks eeltoodule andis Sotsiaalkindlustusamet Mälu Instituudile üle represseeritu pensioni saavate isikute nimekirja. Need andmed on olulised eelkõige Siberis sündinud laste andmete, aga ka teiste kodumaale tagasi pöördunud küüditatute saatuse täpsustamisel. Töö nende andmete lisamisega andmebaasi jätkub 2021. aastal.

Oluline abi e-memoriaali andmete täiendamisel ja täpsustamisel on meile inimeste antud tagasiside. Enamus meie poole pöördujatest soovivad parandada e-memoriaalil olevaid andmeid, mis erinevatest arhiiviallikatest pärinedes on osutunud siiski ekslikeks. Tagasiside kaudu lisandus andmeid asumisel olevates

which help to check the accuracy of the data on repressed persons, primarily to ascertain their fate after repression in their homeland.

In the first half of the year, the focus was mainly on drawing up the lists for additional memorial plaques for Maarjamäe Memorial. In addition to the names that made it to the Memorial Wall, a great deal of new data was added in the course of this work to the e-Memorial. Regardless of the corona pandemic, due to which work was mostly done in home offices in the spring, seven additional tablets bearing a total of 350 names were opened on the Memorial at a memorial event held on 23 August 2020.

2020 brought considerable progress in ascertaining repressed individuals' dates of death. We familiarised ourselves with the archive of prison deaths that had previously been deposited at the Ministry of Internal Affairs. The archive of prison deaths is a collection of death notices of individuals of Estonian origin who died in the Soviet Union's prisons and penal colonies in 1945–1977. Death certificates were drawn up from the population register on the basis of these death notices. This archive contains the death notices of roughly 13,000 people and by now, they have been transferred to the Estonian National Archives. The entry of death data into the e-Memorial will also continue in 2021. With the help of the prison deaths archive in particular, we have succeeded in ascertaining the dates of death of many individuals whose fate was hitherto unknown.

In 2020, we were able to research the fates of men who were mobilised into the Russian, Finnish, and German armies even further thanks to new lists published as supplementary sources by the Estonian Memento Association of Repressed Persons.

In association with the passing of 70 years since the mass deportation of June 1941, the Institute started correcting the data on persons who were arrested and deported in 1941 and putting that data in order. There is a particularly large number of inaccuracies in the data on deported children.

The National Archives digitised four card files on deportees preserved in the collection ERAF.6-R, which contain more than 63,000 cards in total, at the request of the Estonian Institute of Historical Memory in the autumn of 2020. It is possible for researchers to check and supplement data on deportees much more quickly than before with the help of these cards. Furthermore, the Institute received a list of repressed persons who receive pensions from the Social Insurance Board of

peredes sündinud laste kohta. Nii nende, kui ka teiste asumisel olevate isikute perekonnasündmuste kohta Venemaal välja antud dokumendid on paljudel juhtudel vaid perede käes ja on tänuväärne, et peetakse vajalikuks neid andmeid meile saata.

E-memoriaali andmekogu kasutavad pidevalt inimesed, kes e-memoriaali andmetele tuginedes soovivad täiendavalt uurida perelugu. Lisaks neile on meie poole nii varasematel kui ka 2020. aastal pöördunud e-memoriaali andmekogust andmete saamiseks kogukonna ajaloo uurimise, ajaloolase artikli, raamatu või muu uurimistöö kirjutamise käigus.

E-memoriaal on muutunud oluliseks allikaks erinevate teemadega tegelevatele uurijatele.

Estonia. This data is important primarily for verifying data on children who were born in Siberia, but also for ascertaining the fate of other deportees who returned to their Estonian homeland. Work will continue in 2021 on adding this information to the database.

Feedback that we have received from people provides us with valuable assistance for supplementing and verifying the e-Memorial's data. Most of the people who contact us wish to correct existing data in the e-Memorial that has been gathered from various archival sources, but which has nevertheless proven to be erroneous. Data on children who were born in deported families was added by way of feedback. In many cases, documents issued in Russia concerning family events of these children as well as other individuals in banishment are only in the hands of families, and it is commendable that many people deem it necessary to send us this data.

People who research their family history rely on data from the e-Memorial and continually use its database. In addition, researchers continue to approach us to obtain data from the e-Memorial's database in the course of researching community history or writing a historical article, book, or other research paper.

The e-Memorial has become an important source for researchers working on various topics.

E-memoriaal asub leheküljel
www.memoriaal.ee

The e-Memorial can be found on the website
www.memoriaal.ee

EESTI KOMMUNISMIOHVRIID 1940–1991

Eesti kaotas okupatsioonivõimu terrori tagajärjel iga viienda oma veidi üle miljonist elanikust.

Kokku mõrvati, vangistati või küüditati rohkem kui 75 000 Eesti inimest. Kommunismiohvrite memoriaal on pühendatud neile kõigile.

Memoriaali rajasid Eesti rahvas ja riik Eesti kommunismiohvrite mälestuseks 2018. aastal.

OTSING ELEKTRONILISELT MEMORIAALILT

Otsingu akna kaudu saate tutvuda memoriaali andmebaasis oleva infoga kommunistliku terrori läbi kannatanud isikute kohta ning leiata juhised nende nime leidmiseks nimetatavatel.

Sisesta nimi →

OTSI

- Elektroniliselt memoriaalilt
- Mälestusseinalt
- Kaardriohvitseride mälestusmärgilt

Eesti Mälu Instituudi korraldatud sündmused 2020. aastal

Events Organised by the Estonian Institute of Historical Memory in 2020

18. veebruaril korraldasime 150 Tallinna õpilasele Vabariigi aastapäevale pühendatud õppepäeva „Eesti roll maailmas“. Üritusel vaadeldi Eesti rahvusvaheliste suhete ajaloo sõlmpunkte (Tartu rahu 1939. aasta pealesunnitud nn baaside lepinguni) ja tulevikuväljakutseid. Toimus interaktiivne ajalooviktoriin ja 20. sajandi teemaline orienteerumisvõistlus Kadrioru pargis. Noortega vahetasid mõtteid poliitikavaatleja ja Meta Advisory kommunikatsioonibüroo partner Andreas Kaju, Välispoliitika Instituudi nooremteadur Piret Kuusik ning endine ÜRO noordelegaat, õpetaja Kätlin Kuldmaa.

On 18 February, we organised a learning day for 150 pupils from Tallinn called 'Estonia's Role in the World', dedicated to Estonia's Independence Day. Crossroads of Estonia's international relations history (from the Peace Treaty of Tartu to the so-called Military Bases Agreement forced on Estonia in 1939) and future perspectives of IR were discussed by the political advisor and partner at the Meta Advisory communication bureau Andreas Kaju, the Foreign Policy Institute Junior Research Fellow Piret Kuusik, and teacher and former UN youth delegate Kätlin Kuldmaa. An interactive history quiz game was held along with an orienteering competition in Kadriorg Park on the theme of the 20th century.

14. juunil, leinapäeval, korraldasime endise Patarei vangla hoovis artiklikogumiku „Toimik „Priboi“. Artikleid ja dokumente 1949. aasta märtsiküüditamisest“ (Eesti Mälu Instituut 2020) esitluse, mis toob lugejateni esimest korda eesti keeles Nõukogude Riikliku Julgeoleku Ministeeriumi küüditamisega seotud materjale. Esinesid kogumikku panustanud Meelis Saueaok, Tõnu Tannberg, Toomas Hiio, Aigi Rahi-Tamm ja Andres Kahar. Kogunenuid tervitas justiitsminister Raivo Aeg.

On 14 June, Estonia's national day of mourning, a book launch of *Toimik „Priboi“. Artikleid ja dokumente*

1949. aasta märtsiküüditamisest (Estonian Institute of Historical Memory, 2020) was held in former Patarei Prison's courtyard. The collection of articles makes materials associated with the 1949 deportation, carried out by the Soviet Ministry of State Security, available in Estonian for the first time. Meelis Saueauk, Tõnu Tannberg, Toomas Hiio, Aigi Rahi-Tamm and Andres Kahar contributed to the collected work and held a discussion on the subject of operation 'Priboi'. The event was also attended by Minister of Justice Raivo Aeg.

14. juunil avasime endise Patarei vangla võimlas fotonäituse „August Rubeni fotod Gulagi sunnitöölaagritest“. Näitus tõi esimest korda avalikkuse ette punavõimu poolt vangistatud metsavenna August Rubeni haruldased ülesvõtted igapäevaelust Nõukogude vangilaagris. Fotosid otsisid ja koondasid meie teadur Hiljar Tammela ja juhatuse liige Martin Andreller.

On 14 June, photo exhibition *August Rubeni fotod Gulagi sunnitöölaagritest* [August Ruben's Photographs of Gulag Forced Labour Camps] was opened in Patarei Prison's former gym. Exceptional, never-before-seen photographs of everyday life in Soviet prison camps taken by the imprisoned forest brother August Ruben were exhibited. The photographs were searched out and collected by our research fellow Hiljar Tammela and member of board Martin Andreller.

On the National Day of Mourning, an excursion for the participants of an essay competition ('The effect of the communist regime on my kin and through that for me') took place. The group visited Patarei Prison, the prison cells on Pagari Street, the Memorial to Estonia's Victims of Communism, and the site of the Scheel mass murder. A total of 30 essays was submitted to the essay competition. The authors of the best essays were Terke Kram from the Tallinn Secondary School of Science, Aurelia Elenora Kristjohann from Viljandi Gymnasium, and Jan Kalevi Sihvola from Tallinn 21st School. The winners were awarded with a trip to St. Petersburg, co-organised by the Russian human rights organisation Memorial.

Leinapäeval toimus ka esseekonkursist „Kommunistliku režiimi mõju minu suguvõsale ja läbi selle minule“ osavõtnutele mõeldud väljasõit, mille raames külastati Patarei vanglat, Pagari tänava konge, Eesti kommunismiohvrite memoriaali ja Scheeli krundi massimõrvapaika. Konkursile saabus kokku 30 kirjatööd. Parimateks osutusid Terke Kram Tallinna Reaalkoolist, Aurelia Elenora Kristjohann Viljandi Gümnaasiumist ja Jan Kalevi Sihvola Tallinna 21. Koolist. Võitjad sõidavad ekskursioonile Peterburi, mida aitab kohapeal läbi viia Venemaa inimõiguste organisatsioon Memorial.

Korraldasime koostöös Saksamaa Liitvabariigi Suursaatkonnaga rahvusvahelise lähiajaloo teemalise suvekooli gümnaasiumiõpilastele. Selle raames külastati mälupeiku ja muuseumi, kuulati vabas õhkkonnas huvitavaid loenguid, vaadati filme ning vahetati mõtteid ning kogemusi. Suvetool toimus **26.–31. juulil** 2020 Eesti eri paigus ja sellest võttis osa 40 noort Eestist, Lätist ja Leedust.

The Institute in cooperation with the Embassy of the Federal Republic of Germany organised a summer school for gymnasium students on recent international history. 40 young participants from Estonia, Latvia and Lithuania visited museums and sites of memory, listened to gripping lectures in an easy-going atmosphere, watched films and exchanged ideas and experiences. The summer school was held on **26–31 July** 2020 in different locations in Estonia.

Juulis ja augustis korraldasime kolm kinoõhtut ja eriekskursiooni Patarei vanglas. Linastusid väärtfilmid „Teiste elud“ (Das Leben der Anderen), Saksamaa, 2006; „Seltsimees laps“, Eesti, 2018; „Süütud“ (Les innocentes/Agnus Dei), Prantsusmaa/Poola, 2016.

Three film nights and special tours were organised at Patarei Prison **in July and August**. The films screened were *Das Leben der Anderen* [The Lives of Others] (Germany, 2006), *Seltsimees laps* [The Little Comrade] (Estonia, 2018), and *Les innocentes/Agnus Dei* [The Innocents] (France/Poland, 2016).

21. augustil esitlesime Eesti Arhitektuurimuuseumis Eesti kommunismiohvirte memoriaali albumit. Albumisse on koondatud esinduslik valik fotosid memoriaalist, lühiülevaade kommunistliku režiimi terrorist Eestis ja Maarjamäe mälestusala kujunemisloost. Memoriaali kunstilisest lahendusest ja arhitektuursest omapärast rääkisid üks memoriaali autoritest arhitekt Kalle Vellevoog, kunstnik Kirke Kangro ja Eesti Mälu Instituudi juhatase liige Meelis Maripuu.

On 21 August, the Memorial to Estonia's Victims of Communism album was presented at the Estonian Museum of Architecture. The album features a distinguished selection of photographs of the Memorial, along with a brief overview of the terror campaign carried out in Estonia by the communist regime, and the history of the evolution of Maarjamäe memorial area. One of the authors of the Memorial,

architect Kalle Vellevoog and artist Kirke Kangro, as well as a member of the Board of the Estonian Institute of Historical Memory Meelis Maripuu discussed the Memorial's distinctive design and architectural aesthetic.

23. augustil, rahvusvahelisel totalitaarsete režiimide ohvrite mälestuspäeval, toimus Eesti kommunismiohvrite memoriaalis mälestustseremoonia, mälestuskontsert ja õunapuu istutamine memoriaali aeda. Tseremoonial viibijaid tabanud paduvihm ei suutnud sündmuse kulgu katkestada. Kõnedega esinesid riigijuhid ja represseeritute esindaja. Laulis koor Collegium Musicale ja viiulil mängis Maarja Nuut.

On the International Day of Remembrance of the Victims of Totalitarian Regimes **on 23 August**, a memorial ceremony, a small memorial concert, and the planting of a new apple tree in the Memorial's garden took place at the Memorial to Estonia's Victims of Communism. The downpour that soaked the participants at the ceremony did not interrupt the progress of the event. Speeches were given by

statesmen and a representative of repressed persons. Chamber choir Collegium Musicale and violinist Maarja Nuut performed at the accompanying concert.

23. augustil avasime teadustöö ja peredega tehtava koostöö tulemusel Eesti kommunismiohvrite memoriaali nimeseinal seitse uut nimetahvlit 350 kommunismiohvri nimega. Ohvrite saatuste väljaselgitamine jätkub.

On 23 August, we opened seven new name plaques on the wall of the Memorial to Estonia's Victims of Communism. 350 names of victims of communism were added as the result of research and cooperation with the victims' families. The research into the victims' fates continues.

22. septembril, vastupanuvõitluse päeval, korraldasime Patarei vangla hoovis mälestustseremonia Eesti vabaduse eest langenute auks. Ansambel „Põldsepp ja Pojad“ esitas metsavennalaule. Kõnelesid justiitsminister Raivo Aeg ja Kaitseväge juhataja Martin Herem. Seejärel arutasid ajaloolased Martin Andreller ja Peeter Kaasik metsavendade elutingimuste, motivatsiooni ja saatuste üle.

On 22 September, the Resistance Fighting Day, the Institute held a memorial ceremony in Patarei Prison courtyard in honour of those fell for Estonia's freedom. The ensemble "Põldsepp ja Pojad" performed forest brothers' songs. Minister of Justice Raivo Aeg and Commander of the Estonian Defence Forces Martin Herem gave speeches. Historians Martin Andreller and Peeter Kaasik discussed the living conditions, motivations, and fates of forest brothers.

24. septembril esitlesime Patarei vanglas autori 50. sünniaastapäeva eel Indrek Paavle (1970–2015) artiklikogumikku „Võimu meelevallas“, millele järgnes vestlusring Eesti 20. sajandi ajaloo uurimisest. Arutelus osalesid professor Tõnu-Andrus Tannberg, dotsent Kaarel Piirimäe ja lektor Kirsti Jõesalu Tartu Ülikoolist ning Toomas Hiio Eesti Mälu Instituudist. Vestlusringi juhtis ajakirjanik Joonas Hellerma.

On 24 September, a book launch for *Võimu meelevallas*, a collection of articles by Indrek Paavle (1970–2015), was held in Patarei Prison, ahead of the author's 50th birthday. This was followed by a panel discussion on the research of Estonia's 20th century history. The panellists included professor Tõnu-Andrus Tannberg, docent Kaarel Piirimäe, and lecturer Kirsti Jõesalu from the University of Tartu, and Toomas Hiio from the Estonian Institute of Historical Memory. The panel discussion was moderated by journalist Joonas Hellerma.

TÄNAME

OMA PARTNEREID JA SÕPRU

Eesti Mälu Instituudi asutajad ja nõukogu liikmed

Rahvusvahelise Kommunismiohvrite Mälestusmuuseumi toetajad

Eesti Mälu Instituudi töötajad, praktikandid ja vabatahtlikud

Kõik koostööpartnerid avalikus- ja erasektoris,
üritustel esinejad, sõbrad ja
kaasamõtlejad

Eriti soovime tänada:

Vabariigi Presidendi Kantselei	Inimõiguste Instituut
Riigikogu	Eesti Memento Liit
Riigikantselei	Eesti Üliõpilaste Selts
Eesti Vabariigi Justiitsministeerium	Eesti Üliõpilaskondade Liit
Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeerium	Eesti Õpilasesinduste Liit
Eesti Vabariigi Kultuuriministeerium	Konrad Adenaueri Fond
Eesti Vabariigi Välisministeerium	Okupatsioonide ja vabaduse muuseum Vabamu
Eesti Kaitseväge	Avatud Eesti Fond
Ameerika Ühendriikide Suursaatkond	Collegium Musicale
Kanada Suursaatkond	Eesti Ajaloomuuseum
Poola Vabariigi Suursaatkond	Eesti Arhitektuurimuuseum
Saksamaa Liitvabariigi Suursaatkond	Eesti Filmimuuseum
Ühendkuningriigi Suursaatkond	Eesti Sõjamuuseum – kindral Laidoneri muuseum
Tartu Ülikool	Eesti Meremuuseum
Tallinna Ülikool	Eesti Kunstimuuseum
Tallinna Juudi Kool	Tarvastu Muuseum
Tallinna Reaalkool	Narva Muuseum
Tallinn 21. Kool	Jaan Tõnissoni Instituut
Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasium	Eesti Juudi Kogukond
Kadrioru Saksa Gümnaasium	Tulipisar
Rahvusarhiiv	COBALT advokaadibüroo
Eesti Rahvusringhääling	Nikolai Esimene OÜ
Riigi Kinnisvara AS	Riigi Kinnisvara AS
Eesti Kirikute Nõukogu	JVR Arhitektibüroo
Euroopa Mälu ja Süüme Koostöökogu	Postimees
Mälestuse ja Solidaarsuse Euroopa Võrgustik	Delfi
Leedu Genotsiidi ja Vastupanuliikumise Uurimise Keskus	Eesti Päevaleht
Poola Rahvusliku Mälu Instituut	Refiner
Saksamaa Sotsialistliku Ühtsuspartei Diktatuuri Uurimise Liitvabariiklik Sihtasutus	Tulutee
Läti Okupatsioonimuuseum	Disainiagentuur Velvet
Venemaa ajaloo- ja inimõigusorganisatsioon Memorial	Piletilevi
	WebExpert

WE THANK OUR PARTNERS AND FRIENDS

Founders and members of Council
of the Estonian Institute of Historical Memory

Supporters of the International Memorial Museum
for the Victims of Communism

Employees, interns, and volunteers
of the Estonian Institute of Historical Memory

All of our partners in public and private sectors,
speakers at our events, friends,
and supporters

We especially wish to thank:

Office of the President of the Republic of Estonia Riigikogu (Estonian Parliament)	Federal Foundation for the Study of the Communist Dictatorship in Eastern Germany
Government Office of the Republic of Estonia	Museum of the Occupation of Latvia
Ministry of Justice of the Republic of Estonia	Memorial Society of Russian History and Human Rights
Ministry of Education and Research of the Republic of Estonia	Human Rights Institute
Ministry of Culture of the Republic of Estonia	Estonian Memento Association
Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Estonia	Estonian Students' Society
Estonian Defence Forces	Federation of Estonian Student Unions
Embassy of the United States of America	Estonian Association of Student Bodies
Embassy of the Dominion of Canada	Konrad Adenauer Foundation
Embassy of the Republic of Poland	Vabamu Museum of Occupations and Freedom
Embassy of the Federal Republic of Germany	Open Estonia Foundation
Embassy of the United Kingdom	Collegium Musicale
University of Tartu	Estonian History Museum
Tallinn University	Estonian Film Museum
Tallinn Jewish School	Estonian War Museum – General Laidoner Museum
Tallinn Secondary School of Science	Estonian Maritime Museum
Tallinn 21st School	Art Museum of Estonia
Tallinn City Centre Russian Gymnasium	Tarvastu Museum
Kadriorg German Gymnasium	Narva Museum
Estonian National Archives	Jaan Tõnisson Institute
Estonian National Broadcasting Corporation	Jewish Community of Estonia
State Real Estate Ltd.	Tulipisar
Republic of Estonia Centenary Organising Committee	COBALT Law Office
Estonian Council of Churches	JVR Architecture Bureau
Platform of European Memory and Conscience	Postimees newspaper
European Network Remembrance and Solidarity	Delfi
Genocide and Resistance Research Centre of Lithuania	Refiner
Polish Institute of National Remembrance	Tulutee
	Velvet Design Agency
	Piletilevi
	WebExpert

Toeta meid Support us

Kui soovite anda Eesti Mälu Instituudi toetuseks rahalise panuse, siis kutsume Teid üles annetama meie pangakontole. Kui soovite annetada spetsiifiliselt mõne töövaldkonna heaks, siis palun märkige see pangamakse selgitusse või saatke lisainfona meile e-postiga (info@mnemosyne.ee). Täname!

Konto andmed:

Nimi: Eesti Mälu Instituut
IBAN: EE477700771003093424
BIC: LHVBE22
AS LHV Pank: Tartu mnt 2, 10145 Tallinn

If you wish to make a financial contribution to support the Estonian Institute of Historical Memory, we appeal to you to make a donation to our bank account. If you wish to donate specifically for the benefit of a particular field of activity, please indicate it in the bank transfer explanation or send additional information to us via e-mail: info@mnemosyne.ee. Thank you!

Bank account information:

Name: Estonian Institute of Historical Memory
IBAN: EE477700771003093424
BIC: LHVBE22
AS LHV Bank: Tartu mnt 2, 10145 Tallinn

Meiega saab ühendust Contact us at

SA Eesti Mälu Instituut
registrikood 90013822

Tõnismägi 8, 10119 Tallinn, Eesti

+372 664 5039 • info@mnemosyne.ee

Avalik suhtlus ja koostöö: Sergei Metlev
sergei.metlev@mnemosyne.ee

Eesti Kommunistiohvrite Memoriaal:
memoriaal@mnemosyne.ee

Estonian Institute of Historical Memory
Registry code 90013822

Tõnismägi 8, 10119 Tallinn, Estonia

+372 664 5039 • info@mnemosyne.ee

Public Relations and cooperation: Sergei Metlev
sergei.metlev@mnemosyne.ee

Memorial to Estonia's Victims of Communism:
memoriaal@mnemosyne.ee

Eesti Mälu Instituudi 2020. aasta
tegevuse aruanne

Aruande koostasid: Sergei Metlev, Meelis Maripuu,
Heldin Allik, Martin Andreller, Elmar Gams,
Eli Pilve, Allar Tui, Olev Liivik

Keeletoimetus: Triin Õismaa, Marju Meschin

Kujundus: Egon Erkmann

Tõlge inglise keelde: Peeter Tammisto

Illustratsioonid: Eesti Mälu Instituut, Arne Maasikas,
Martin Andreller, Marko Poolamets

Aruande tekstid ja instituudi autorlusega fotod on kaetud
Eesti Mälu Instituudi autoriõigusega ja nende kasutamine
on võimalik omaniku loal.

The Estonian Institute of Historical Memory
annual report 2020

This report was compiled by: Sergei Metlev,
Meelis Maripuu, Heldin Allik, Martin Andreller,
Elmar Gams, Eli Pilve, Allar Tui, Olev Liivik

Copy editing: Triin Õismaa, Marju Meschin

Design: Egon Erkmann

Translation into English: Peeter Tammisto

Illustrations: Estonian Institute of Historical Memory,
Arne Maasik, Martin Andreller, Marko Poolamets

The texts in this report and the photographs where the
Institute is marked as author are protected by copyright of
the Estonian Institute of Historical Memory, and their use is
possible with the permission of the owner.